

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Entrepreneurial Leadership Development Model for Students Under Office of the Vocational Education Commission

วรวิทย์ อินปาน และ จิตติมา วรณศรี

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Worawit Inpan and Jitima Wannasri

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: worawiti65@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากการวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ประกอบการที่มีแนวปฏิบัติที่ดี จำนวน 4 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตรวจสอบรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา 3) การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง 4) การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี ครู และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ และปัจจัยแห่งความสำเร็จ 2) ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาว่าเหมาะสม โดยประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ วิธีการพัฒนา กระบวนการพัฒนา และปัจจัยแห่งความสำเร็จ 3) ผลการทดลองใช้รูปแบบนักศึกษามีภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 70 ทุกคน และ 4)

* วันที่รับบทความ : 16 พฤศจิกายน 2567; วันแก้ไขบทความ 26 พฤศจิกายน 2567; วันตอบรับบทความ : 28 พฤศจิกายน 2567

ผลการประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ มีความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์
อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ; นักศึกษา; อาชีวศึกษา

Abstract

The purpose of this research is to develop an entrepreneurial leadership development model for students under the office of the Vocational Education Commission. The research was conducted in four steps, as follows: 1) a study of elements and guidelines for the development of entrepreneurial leadership for students under the office of the Vocational Education Commission from the analysis of relevant research papers Interviews with school administrators and entrepreneurs of 4 locations with good practices by purposive sampling and data analysis by content analysis. 2) creating and examining entrepreneurial leadership development models for students under the office of the Vocational Education Commission. The model was examined by nine experts, and the data was analyzed by content analysis. 3) a study on the results of the implementation of the entrepreneurial leadership development model for students under the office of the Vocational Education Commission of 30 people by purposive sampling. 4) Assessment of the entrepreneurial leadership development model for students under the office of the Vocational Education Commission The sample group included students of Singburi Technical College, teachers, and administrators. 35 people by purposive sampling. The data were analyzed using statistics mean, percentage, and standard deviations.

The research results found that 1) The results of the study of the elements and development guidelines consist of 3 components and success factors. 2) The results of creating and examining the entrepreneurial leadership development model. It was found that the experts considered it appropriate by consists of 5 components: Principles, Objectives, Entrepreneurial Leadership, Entrepreneurial Leadership Development Methods, Entrepreneurial Leadership Development Process, and Success Factors. 3) The results of the model trial showed that 70% of the students who had entrepreneurial leadership, and passed the evaluation criteria. 4) the results of the evaluation of the entrepreneurial leadership development model, it was found that appropriateness and utility were at the highest level.

Keywords: Entrepreneurial Leadership; Students; Vocational Education

บทนำ

สถานการณ์โลกในศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีการสื่อสารดิจิทัล เกิดการแข่งขันอย่างต่อเนื่องและไม่หยุดยั้ง ซึ่งหลายประเทศทั่วโลก ระบบเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาชุมชน สังคม และประเทศ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2565) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565-2570) มีการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของประเทศทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา

การศึกษาในรูปแบบอาชีวศึกษานับเป็นการศึกษาอีกประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบทของการประกอบอาชีพ ผู้ประกอบการ สถานประกอบการ หรือสังคมแห่งการประกอบการ ทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยมีการปฏิรูปปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงตามกระแสนิยมของเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนและพัฒนา ชุมชน สังคม เศรษฐกิจของประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดการศึกษาด้านวิชาชีพ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพ ซึ่งจากการจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมา มีเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาหลายประเด็น (ลัธนา วงษ์ประเสริฐ และคณะ, 2563: 20) สถานศึกษาเลือกที่จะผลิตกำลังคนไปตามขีดความสามารถทางทรัพยากรของตนเอง และผู้เรียนอาชีวศึกษาบางคนไม่เป็นที่ยอมรับจากสถานประกอบการ ทำให้ผู้เรียนเกิดการว่างงานไปพร้อมๆ กับการขาดแคลนกำลังคน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลลดา เจียมจิตวานิชย์ และคณะ (2564: 436) ผู้ที่มีการศึกษาสูงโดยส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับเงินเดือนเป็นพนักงานหรือลูกจ้าง ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาไม่สูงนักจะประกอบอาชีพอิสระหรือผู้ประกอบการ ซึ่งมักจะมีพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอที่จะบริหารจัดการและพัฒนากิจการให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันได้ (อรรถพล สังขวาสี และคณะ, 2564: 226-227) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็ว ทำให้เกิดความไม่สอดคล้องกับการผลิตและพัฒนากำลังคนตามยุทธศาสตร์ชาติ ส่งผลให้สมรรถนะของผู้เรียนไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ไม่สามารถไปประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ และนอกจากนี้ นริศรา ทองยศ และคณะ (2565: 285) ยังพบอีกว่า ปัญหา นักศึกษาอาชีวศึกษามองไม่เห็นความสำคัญของการเป็นผู้ประกอบการ ขาดคุณลักษณะและทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ ทำให้เมื่อจบการศึกษาแล้วไม่สามารถพัฒนาตนเองให้กลายเป็นผู้ประกอบการได้ จากที่กล่าวมาจึงทำให้เกิด Gap หรือช่องว่างหลังจบการศึกษาและส่งผลถึงการประกอบอาชีพในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ซึ่งถ้าหากปล่อยไว้แล้วไม่ได้มีการแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาดังนั้นนักศึกษาเมื่อจบการศึกษานอกจากจะมีสมรรถนะตามสายงานแล้วก็ต้องมีคุณลักษณะและทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการด้วย

จากปัญหานักศึกษาอาชีวศึกษาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรต้องพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตลอดจนการบูรณาการเข้ากับหลักการจัดการศึกษาของอาชีวศึกษาและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อนำมาสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้มีภาวะผู้นำเชิงประกอบการที่ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของพลวัตโลก อันจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา บุคลากรหน่วยงานในสังกัดอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินโครงการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบ R & D (Research and Development) โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) โดยมีคุณสมบัติเป็นสถานศึกษาที่มีผลงานเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาจนได้รับรางวัลจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งแต่ระดับ 5 ดาว จำนวน 2 แห่ง และเป็นสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือกับสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และมีการดำเนินกิจการจนมีผลกำไร 5 ปีซ้อนหลัง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ ร้อยละ 20 ขึ้นไป จำนวน 2 แห่ง ด้วยแบบสัมภาษณ์

กึ่งโครงสร้าง ซึ่งดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน 2) ประธานกรรมการผู้จัดการของสถานประกอบการ จำนวน 2 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนำข้อมูลที่ได้มาจากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากนั้นนำเสนอเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบ การใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ชั้นที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการสำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการ ตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวน 9 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารหน่วยงานการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี 2) นักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการ โดยดำรงตำแหน่งนักวิชาการ หรืออาจารย์มาแล้ว ตั้งแต่ 2 ปี ขึ้นไป 3) ผู้ประกอบการที่มีการดำเนินกิจการ ตั้งแต่ 5 ปี ขึ้นไป ซึ่งทำความร่วมมือกับสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ และมีการดำเนินกิจการจนมีผลกำไร 5 ปีย้อนหลัง โดยเฉลี่ยตั้งแต่ ร้อยละ 20 ขึ้นไป ซึ่งได้รับการรับรองจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ โครงร่างวิทยานิพนธ์ ร่างรูปแบบฯ และประเด็นการตรวจสอบร่างรูปแบบฯ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

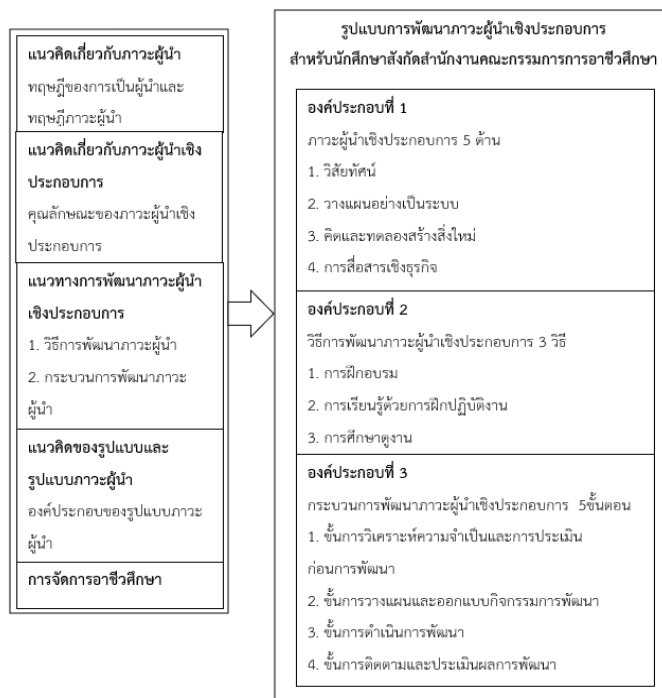
ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาระบบผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากับนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในสถาบัน ซึ่งในการประเมินผลการพัฒนา ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ 1) ประเมินการทดสอบก่อนและหลังการพัฒนา 2) ประเมินพฤติกรรม และ 3) ประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงประกอบการของนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้วิจัยสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ ในการนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1) นักศึกษาที่เข้ารับการพัฒน จำนวน 30 คน 2) ครูที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 3 คน และ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมิน จำนวน 54 ข้อ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

- ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 - 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 - 4.50 หมายความว่า ระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 - 3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 - 2.50 หมายความว่า ระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 - 1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ได้กำหนดกรอบแนวคิดของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนที่ 1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านการคิดและทดลองสิ่งใหม่ ด้านการสื่อสารเชิงธุรกิจ ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ 2) วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ได้แก่ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติงาน และ 3) กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ความจำเป็นและการประเมินก่อนการพัฒนา การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา การดำเนินการพัฒนา การติดตามและประเมินผลการพัฒนา การปรับปรุงการพัฒนา

ส่วนที่ 1.2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practices) พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเกิดจากภาวะผู้นำเชิงประกอบการ วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ โดยมีปัจจัยแห่งความสำเร็จ ดังนี้ 1) นักศึกษาต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 2) นักศึกษาต้องอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เกื้อหนุน 3) ความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง

2. ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

โดยผู้วิจัยได้นำร่างรูปแบบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ 4) วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ 5) กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ และปัจจัยความสำเร็จ มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ประกอบด้วย ดังนี้
 1) หลักการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) หลักการพัฒนาตนเอง และ 3) หลักการพัฒนาตามความต้องการของบุคคล

องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ประกอบด้วย ดังนี้
 1) เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ 2) เพื่อพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงประกอบการ

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ 3) ด้านการคิดและทดลองสร้างสิ่งใหม่ 4) ด้านการสื่อสารเชิงธุรกิจและ 5) ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ประกอบด้วย 3 วิธี ดังนี้ 1) การฝึกอบรม 2) การศึกษาดูงาน และ 3) การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในสถาบัน

องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้
 1) การวิเคราะห์ความจำเป็นและการประเมินก่อนการพัฒนา 2) การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา 3) การดำเนินการพัฒนา 4) การติดตามและประเมินผลการพัฒนา และ 5) การปรับปรุงการพัฒนา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ดังนี้ 1) นักศึกษาต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายและกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการเป็นผู้ประกอบการ 2) นักศึกษาต้องอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เกื้อหนุน ส่งเสริมต่อการเป็นผู้ประกอบการ 3) ความร่วมมือจากชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรภายนอกสถานศึกษาในการพัฒนานักศึกษาสู่การเป็นผู้ประกอบการ

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดังแผนภาพ 2

แผนภาพ 2 รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษา
 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนที่ 3.1 ผลประเมินการทดสอบก่อนและหลังการพัฒนา พบว่า นักศึกษามีคะแนนก่อนการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 14.73 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.71 และมีคะแนนหลังการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 24.80 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.67 แสดงว่านักศึกษามีคะแนนหลังได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการสูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ และผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 70 ทุกคน

ส่วนที่ 3.2 นักศึกษามีพฤติกรรมที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ จำนวน 30 คน ปรากฏผล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินพฤติกรรมของนักศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา

รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. เข้าร่วมกิจกรรมตรงเวลา	4.15	0.36	มาก
2. ศึกษาเอกสารการเรียนรู้	4.16	0.34	มาก
3. มีความตั้งใจในกิจกรรมการเรียนรู้	4.09	0.46	มาก
4. ซักถามและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้	3.99	0.37	มาก
5. มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม	4.18	0.35	มาก
6. สามารถคิดวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อน	3.36	0.29	ปานกลาง
7. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อน	4.28	0.31	มาก
8. มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	4.24	0.27	มาก

ส่วนที่ 3.3 ผลประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงประกอบการของนักศึกษา จำนวน 30 คน ปรากฏผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงประกอบการของนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย

รายการ	ร้อยละ
1. ด้านวิสัยทัศน์	65.82
2. ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ	77.78
3. ด้านการคิดและทดลองสร้างสิ่งใหม่	80.44
4. ด้านการสื่อสารเชิงธุรกิจ	76.93
5. ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้	78.06
รวมทั้งหมด	75.99

4. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ส่วนที่ 4.1 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยนักศึกษา จำนวน 30 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ปรากฏผล ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินภาวะผู้นำเชิงประกอบการ

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านวิสัยทัศน์	4.46	0.59	มาก	4.50	0.55	มาก
2. ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ	4.51	0.56	มากที่สุด	4.53	0.55	มากที่สุด
3. ด้านการคิดและทดลองสร้างสิ่งใหม่	4.58	0.56	มากที่สุด	4.60	0.52	มากที่สุด
4. ด้านการสื่อสารเชิงธุรกิจ	4.49	0.55	มาก	4.51	0.53	มากที่สุด
5. ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้	4.55	0.57	มากที่สุด	4.56	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ความเหมาะสมของภาวะผู้นำเชิงประกอบการ พบว่า ด้านการคิดและทดลองสร้างสิ่งใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.58$) และด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.46$) ส่วนความเป็นประโยชน์ พบว่า ด้านการคิดและทดลองสร้างสิ่งใหม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.60$) และด้านวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.50$)

องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ โดยใช้วิธีการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติในสถาบัน ผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$)

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ

ตารางที่ 4 ผลการประเมินกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การวิเคราะห์ความจำเป็นและการประเมินก่อนการพัฒนา	4.56	0.60	มากที่สุด	4.61	0.53	มากที่สุด
2. การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา	4.52	0.61	มากที่สุด	4.60	0.56	มากที่สุด
3. การดำเนินการพัฒนา	4.52	0.68	มากที่สุด	4.63	0.58	มากที่สุด

4. การติดตามและประเมินผลการพัฒนา	4.58	0.60	มากที่สุด	4.63	0.53	มากที่สุด
5. การปรับปรุงการพัฒนา	4.58	0.59	มากที่สุด	4.63	0.52	มากที่สุด

จากตาราง 4 ความเหมาะสมของกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ คือ การติดตามและประเมินผลการพัฒนา ($\bar{X} = 4.58$) และการปรับปรุงการพัฒนา ($\bar{X} = 4.58$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ข้อ คือ การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา ($\bar{X} = 4.52$) และการดำเนินการพัฒนา ($\bar{X} = 4.52$) และความเป็นประโยชน์ของกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 3 ข้อ คือ การดำเนินการพัฒนา ($\bar{X} = 4.63$) การติดตามและประเมินผลการพัฒนา ($\bar{X} = 4.63$) และการปรับปรุงการพัฒนา ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา ($\bar{X} = 4.60$)

ส่วนที่ 4.2 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยครูที่ทดลองใช้รูปแบบ จำนวน 3 คน ปรากฏผล ดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการประเมินของครูที่ทดลองใช้รูปแบบ

รายการ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	ความเป็น ประโยชน์ (ร้อยละ)
องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	66.67	100.00
องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	100.00	100.00
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	100.00	100.00
ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	100.00	100.00

ส่วนที่ 4.3 ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน ปรากฏผล ดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประเมินของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำรูปแบบไปใช้

รายการ	ความเหมาะสม (ร้อยละ)	ความเป็น ประโยชน์ (ร้อยละ)
องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	100.00	100.00
องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	100.00	100.00
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	100.00	100.00
ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ	100.00	10.00

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ของนักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ 2) ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ 3) ด้านการคิดและทดลองสร้างสิ่งใหม่ 4) ด้านการสื่อสารเชิงธุรกิจ และ 5) ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก การเป็นผู้ประกอบการ ที่ประสบความสำเร็จต้องเกิดจากการมีเป้าหมายที่ชัดเจนทันต่อการเปลี่ยนแปลงและปฏิบัติได้ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดแผนงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน คาดการณ์ ไตร่ตรองความคิดในหลายๆ มุมมอง สรรหาสิ่งใหม่ ประยุกต์ใช้ดัดแปลงให้เกิดคุณค่า ตลอดจนมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนข้อมูล รับฟังข้อคิดเห็น และเรียนรู้การทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับแนวคิดของ Cunningham, Lischeron, (1991: 45-61) ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน การสร้างโอกาส สอดคล้องกับ กิติมา หงส์ศิริกาญจน์ และคณะ (2562 : 272-273) วิสัยทัศน์เป็นการมองถึงความเป็นไปได้ในอนาคต สามารถคาดการณ์ หรือค้นหา แนวโน้มสิ่งที่จะเกิดขึ้นและนำมาเทียบเคียงเชื่อมโยงกับปัจจุบัน และนำมาสร้างเป็นสินค้า หรือบริการที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการของลูกค้าในรูปแบบที่แปลกใหม่ เช่นเดียวกับ Zijlstra, (2014: 26-29) การทำงานที่มีการคาดการณ์ปัญหาในอนาคตหรือความต้องการและทำงานด้วยความกระตือรือร้น เป็นสิ่งสำคัญมากในการนำไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของ Zarefard, Cho, (2017: 1-19) ความสามารถในการจัดการของผู้ประกอบการและความตั้งใจในการเริ่มต้นจำเป็นต้องการกำหนดเป้าหมายและการวางแผน เช่นเดียวกับ Suyitno et al., (2014: 45-64) การสรรหาแนวคิดใหม่ๆ ในการจัดการกับปัญหาต่างๆ และการนำสิ่งต่างๆ มาดัดแปลงปรับใช้ ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรที่มีอยู่ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kasim et al., (2019: 412-413) กระบวนการคิดกระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ๆ ในการลงทุนที่ตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น โดยการผสมผสานระหว่างแนวคิดใหม่และแนวคิดเก่า ซึ่งเกิดจาก การมองย้อนกลับไปในอดีตและปรับแต่งให้เกิดสิ่งใหม่ เช่นเดียวกับ Young Entrepreneur Council, (2016: Online)

ความสามารถในการถ่ายทอด มีผลต่อการชักจูงให้บุคคลหันมาสนใจซื้อผลิตภัณฑ์ของตน สอดคล้องกับ Wesman, (2016: Online) การตั้งใจฟังเสียงของลูกค้าช่วยให้การตัดสินใจเกิดบนพื้นฐานของความเข้าใจในข้อเท็จจริงและสถานการณ์ เช่นเดียวกับ Fathurrahman et al., (2018: 20-21) การทำงานร่วมกัน เป็นการดำเนินงานที่ต้องมีความพยายามในการสร้างวัฒนธรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างแรงจูงใจผู้คนด้วยกลยุทธ์ ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ กัลยารัตน์ ธีระชนชัยกุล (2562: 44-45) การมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้อื่น ให้มีการทำงานเป็นทีม และสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ 4) วิธีการพัฒนา 5) กระบวนการพัฒนา และปัจจัยแห่งความสำเร็จ ทั้งนี้อันเนื่องมาจาก คุณลักษณะของตัวบุคคลเป็นสิ่งที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งทางด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรม โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเลือกใช้วิธีการพัฒนาที่เหมาะสมบุคคล ซึ่งดำเนินการผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนด้วยเหตุปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนา อันจะช่วยให้บุคคลก้าวไปสู่ศักยภาพและความสำเร็จที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ แนวคิดของ Egglund, Maycunich, (2002 :16) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นไปเพื่อการเรียนรู้ เพิ่มประสิทธิภาพในงาน รวมทั้งความพร้อมในการรับมือกับการปรับตัวและความเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ คินารถ ศิริจันทพันธ์ (2556: 45) การพัฒนาทำให้เกิดค้นพบศักยภาพของตนเอง สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เต็มที่ เกิดความสุข พึงพอใจกับงานที่ทำอยู่ มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และทำให้มีผลการปฏิบัติงานที่ดีและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สุรัชณี เคนสุโพธิ์ (2560: 14) การพัฒนาบุคคล เป็นไปเพื่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆไปในทิศทางที่ดีขึ้นของ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทักษะ และพฤติกรรม เช่นเดียวกับ เช่นเดียวกับ จิตติมา วรรณศรี (2564: 464-467) โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ภาวะผู้นำ วิธีพัฒนาภาวะผู้นำ และกระบวนการพัฒนา 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ไพเราะ มีภักดี (2565: 78-79) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ประกอบด้วย 7 ประการ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบของภาวะผู้นำที่ใช้ในการพัฒนา วิธีการพัฒนา กระบวนการพัฒนา 4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไข เช่น ความพร้อม ความมุ่งมั่นในการพัฒนา ความสมัครใจ ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ เป็นต้น

3. ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า นักศึกษามีคะแนนก่อนการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 14.73 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.71 และมีคะแนนหลังการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 24.80 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.67 แสดงว่านักศึกษามีคะแนนหลังได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ และผ่านเกณฑ์การประเมิน ร้อยละ 70.00 ทุกคน ซึ่งเมื่อพิจารณาที่พฤติกรรมของนักศึกษาจะเห็นได้ว่าให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ โดยรวมคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.71-4.75 ซึ่งพฤติกรรมในการให้ความร่วมมือสูง คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4.28 รองลงมา มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย 4.24 และซักถามและแสดงความคิดเห็นในการเรียนรู้ มีค่าต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง ที่ค่าเฉลี่ย 3.36 ซึ่งส่งผลให้มีคุณลักษณะภาวะผู้นำเชิงประกอบการ โดยรวมคิดเป็นร้อยละ 70.27-85.90 ซึ่งด้านที่มีคะแนนสูง คือ ด้านการคิดและทดลองสิ่งใหม่ คิดเป็นร้อยละ 80.44 รองลงมาด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการเรียนรู้ 78.06 และด้านวิสัยทัศน์ มีคะแนนต่ำสุด คิดเป็นร้อยละ 65.82 ทั้งนี้เนื่องมาจาก รูปแบบในการพัฒนา นักศึกษามีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน โดยเริ่มต้นจากพื้นฐานที่นักศึกษาทุกคนมีอยู่ แล้วพัฒนาผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้ ซึ่งมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้คำแนะนำ ก่อให้เกิดคุณลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ McCauley et al., (1998: 4-8) การพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นการเพิ่มสมรรถนะบุคคลให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การพัฒนาภาวะผู้นำเริ่มจากการพัฒนาภายในตัวบุคคล 2) การพัฒนาภาวะผู้นำอย่างมีประสิทธิภาพ มีความหลากหลายทั้งในบทบาทและกระบวนการภาวะผู้นำ 3) การพัฒนาภาวะผู้นำตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า ภาวะผู้นำสามารถพัฒนาได้

4. การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า มีการประเมินจาก 3 ส่วน ดังนี้ 1) ประเมินโดยนักศึกษา ซึ่งภาพรวมมีการนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประเมินโดยครู ซึ่งภาพรวมมีการนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 เกือบทุกด้าน ยกเว้นองค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงประกอบการ มีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 66.67 และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ครูที่ทดลองใช้เห็นว่าเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ 3) ผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมรูปแบบมีความเหมาะสมคิดเป็นร้อยละ 100.00 ทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ และมีความเป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ทุกด้าน ทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้เนื่องมาจาก รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษาที่สร้างขึ้น สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ได้จริงในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ทั้งในลักษณะบุคคลและองค์กรต่างๆ อีกทั้ง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีพื้นฐานการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบตามหลักการพัฒนา โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา จากการค้นคว้าในเชิงทฤษฎี รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำไปจัดทำเป็นรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถและประสบการณ์ 9 คน แล้วจึงนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปทดลองใช้กับนักศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี จำนวน 30 คน ศึกษาผลการพัฒนาตามกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ และนำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์ปรับปรุงการพัฒนา แล้วประเมินความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์หลังการนำไปใช้ โดยนักศึกษา ครู และผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งหมด จำนวน 35 คน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาให้มีภาวะผู้นำเชิงประกอบการที่สามารถประกอบอาชีพได้หลังจบการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา พรหมณี และคณะ (2560: 128) รูปแบบที่สร้างและพัฒนาขึ้นแล้วต้องมีการตรวจสอบรูปแบบโดยอาจตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงปริมาณโดยใช้เทคนิคทางสถิติ หรือการตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ โดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ ว่ามีคุณภาพที่ดี เหมาะสมในการนำไปใช้ในการดำเนินงาน ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 ผลจากการประเมินภาวะผู้นำเชิงประกอบการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการวางแผน อย่างเป็นระบบ ด้านการคิดและทดลองสร้างสิ่งใหม่ ด้านการสื่อสารเชิงธุรกิจ และด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อ การเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาด้านวิสัยทัศน์ด้วยการเชิญผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จมาให้คำแนะนำ เพื่อให้นักศึกษาเกิดการหลอมรวมประสบการณ์โดยตรงที่มีความชัดเจน ปฏิบัติได้

1.2 ผลจากการประเมินกระบวนการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ ทั้ง 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์ความจำเป็นและการประเมินก่อนการพัฒนา การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา การดำเนินการพัฒนา การติดตามและประเมินผลการพัฒนา และการปรับปรุงการพัฒนา ควรพัฒนาขั้นตอน การวางแผนและออกแบบกิจกรรมการพัฒนา โดยให้มีกิจกรรมที่ผู้ประกอบการหรือผู้เชี่ยวชาญภายนอกเข้ามา มีส่วนร่วมในสอน แนะนำนักศึกษาของแต่ละด้านอย่างชัดเจน

1.3 ผลจากการประเมินปัจจัยความสำเร็จในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการของนักศึกษา โดยสถาบันควรไปทำ MOU กับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ และขอความร่วมมือในการถ่ายทอด ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์สู่นักศึกษาโดยตรงในแต่ละด้านของภาวะผู้นำเชิงประกอบการ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการ สำหรับนักศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในด้านวิสัยทัศน์ และด้านการสื่อสารเชิงธุรกิจ โดยเรียนรู้จาก ประสบการณ์ตรงของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จในปัจจุบัน

2.2 ควรมีการกระจายการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงประกอบการในแต่ละด้านไปยัง รายวิชาอื่นให้ เหมาะสมกับการเรียนรู้ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา หงส์ศิริกาญจน์ และคณะ. (2562). ลักษณะภาวะผู้นำของผู้ประกอบการสตาร์ทอัพที่ประสบความสำเร็จ ในประเทศไทย. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*. 12 (1), 272-273.
- กัลยารัตน์ ชีระธนชัยกุล. (2562). *การเป็นผู้ประกอบการและการสร้างธุรกิจใหม่*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- จิตติมา วรณศรี. (2564). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล. *วารสารสังคมศาสตร์ และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*. 6 (10), 458-472.
- ชลลดา เจริญจิตวานิชย์ และคณะ. (2564). ตัวแบบการเป็นผู้ประกอบการใหม่ของนักศึกษาปริญญาตรีสังกัด มหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่ง สุวรรณภูมิ*. 7 (1), 433-447.
- นริศรา ทองยศ และคณะ. (2565). แนวทางการพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการใหม่ของนักศึกษา วิทยาลัย อาชีวศึกษา. *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*. 22 (3), 281-291.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พัฒนา พรหมณี และคณะ. (2560). แนวคิดการสร้างและพัฒนาารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการ สาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข. *วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย*. 6 (2), 128-135.
- ไพเราะ มีภักดี. (2565). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*. 11 (2), 69-81.

- ลัลลนา วงษ์ประเสริฐ และคณะ. (2563). คุณลักษณะผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาสายอาชีพตาม
แนวทางประเทศไทย 4.0. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*. 10 (2), 17-32.
- ศินารณ ศิริจันทพันธ์. (2556). *ยุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. เอกสารการสอน เรื่องกลยุทธ์
และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.
- สุรัชณี เคนสุโพธิ์. (2560). *การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. ราชกิจจานุเบกษา.
- อรรถพล สังขวาสี และคณะ. (2564). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2565-2574).
วารสารวิชาการธรรมทรรคนัน. 21 (4), 226-227.
- Cunningham, JB., & Lischeron, J. (1991). Defining entrepreneurship. *Journal of Small
Business Management*. 29 (1), 45–61.
- Eggland, S.A. & Maycunich, A.M. (2002). *Principles of Human Resource Development*.
Cincinnati, Ohio: South-Western Publisher., Co.
- Fathurrahman, Asmoni, & Sidi, A. (2018). *The Entrepreneurial Leadership of Headmaster in
Realizing Achievement School: Case Study at Public Junior High School1 Lamongan
East Java Indonesia*. 3rd International Conference on Education Management and
Administration, 269, 19-22.
- Kasim, N. M., & Zakaria, M. N. (2019). The Significance of Entrepreneurial Leadership and
Sustainability Leadership (Leadership 4.0) towards Malaysian School Performance.
International Journal of Education. 4 (31), 409-426.
- McCauley, C.D. and M.W. Hughes - James. (1998). *An Evaluation of the Outcomes of
a Leadership Development Program*. Greensboro, NC: Center For Creative
Leadership.
- Suyitno, Sonhadji, A., Arifin, I., & Ulfatin, N. (2014). Entrepreneurial Leadership
of Vocational Schools Principals in Indonesia. *International Journal of Learning &
Development*. 4 (1), 45-64.
- Wesman, J. (2016). 6 habits of effective entrepreneurial leadership. *Online*. Retrieved May 7,
2023, from <https://www.entrepreneur.com/article/274374>
- Young Entrepreneur Council (2016). 12 Essential traits of successful start-up leaders. *Online*.
Retrieved October 30, 2022, from <http://www.inc.com/young-entrepreneur-council/12-traits-of-successful-start-up-leaders.html>
- Zarefard, M., & Cho, S. E. (2017). Relationship Between Entrepreneurs Managerial
Competencies and Innovative Start-Up Intentions in University Students: An Iranian
Case. *International Journal of Entrepreneurship*, 21 (3), 1-19.
- Zijlstra, P. (2014). *When is Entrepreneurial leadership most effective?*. (Master thesis).
Enschede: University of Twente.